

GESLOTEN OPVANG: ‘VERDER OP HET INGESLAGEN PAD’

Brussel, 13 maart 2019. Jongerenwelzijn reageert positief op het eerste verslag van de Commissie van Toezicht van het Kinderrechtencommissariaat over gesloten jeugdinstellingen. “We gaan verder op het ingeslagen pad van verbeteringen vanuit het perspectief van kinderrechten”, zegt woordvoerder Peter Jan Bogaert. Acties rond onder meer positief leefklimaat, infrastructuur en onderwijs worden verder uitgediept de komende maanden.

De gemeenschapsinstellingen, de gesloten jeugdinstellingen van de Vlaamse overheid, begeleiden jongeren van wie de jeugdrechter oordeelt dat gesloten opvang nodig is. Dit kan zijn omwille van een delict, een onveilige thuissituatie of ernstige gedragsproblemen. De gemeenschapsinstellingen hebben opname- en behoudsplicht.

Jaarlijks worden er zo’n 1.100 jongeren opgevangen. De verblijfsduur varieert van een paar weken tot een paar maanden. Jongeren verblijven er in leefgroepen van 6 tot 10 jongeren, er is onderwijs en psychosociale begeleiding op de campus.

Afhankelijk van het individueel traject, is er is een graduele verschuiving van een meer strikt naar een meer open aanpak met meer mogelijkheden voor externe activiteiten, met in alle gevallen een re-integratietraject in het vooruitzicht.

Nieuw decreet

De gemeenschapsinstellingen zijn in volle transitie en bereiden zich infrastructureel en inhoudelijk voor op het nieuw jeugddelinquentierecht dat wordt ingevoerd vanaf 1 september.

Enkel delictplegers

Daar staat een herstelgerichte afhandeling en alternatieven voorop en blijft gesloten opvang voor jongeren de allerlaatste optie. Gemeenschapsinstellingen zullen zich in de toekomst ook quasi uitsluitend richten op jongeren die delicten plegen.

Positief

“Gesloten opvang moet altijd de allerlaatste optie blijven. Vrijheidsbeperking is niet evident, niet voor de jongere, niet voor zijn of haar omgeving”, zegt Peter Jan Bogaert. “Extern toezicht juichen we echt toe. Het is van het grootste belang om ook de blik uit de samenleving binnen de gesloten opvang te brengen. Het rapport van het Kinderrechtencommissariaat vermeldt ook heel expliciet dat jongeren ook positieve verhalen hebben gemeld.” Het rapport zelf werd afgelopen weken ook al apart besproken in de verschillende campussen, ook met jongeren en hun ouders. De reacties waren positief.

Kinderrechten als uitgangspunt

De gemeenschapsinstellingen hebben het rapport niet afgewacht. Er is een actieplan opgesteld, waarvan een aantal acties al in uitvoering zijn. Als leidraad wordt, nog explicieter dan vroeger, kinderrechten als uitgangspunt genomen.

De **gemeenschapsinstellingen** focussen op enkele thema's:

- **Positief leefklimaat, regels**
  - We zetten in op het waarborgen van een positief leefklimaat, onder meer via gestandaardiseerde bevragingen bij jongeren, ouders en personeel; een evenwichtig sanctiebeleid en het versterken van de autonomie en keuzemogelijkheden van jongeren. We evolueren bovendien naar een meer herstelgerichte aanpak.
  - Het decreet jeugd-delinquentie voorziet bij de start van ieder traject een afgebakende multidisciplinaire oriëntering (max 1 maand). Daardoor zullen alle instellingen hun 'onthaalfase' kunnen aanpassen met inbreng van de jongeren zelf voor de dagbesteding
  - We streven naar een meer uniforme aanpak op de werkvloer, maar vergeten daarbij niet dat we altijd naar een traject op maat streven. We blijven inzetten op centraal aangestuurde processen.

- **Infrastructuur:**
  - We passen de infrastructuur van de (isolatie)kamers aan in overeenstemming met de geldende standaarden: tijdsaanduiding, lichtregeling, oproepsysteem...
  - We zorgen ervoor dat in elke campus voldoende alternatieven aanwezig zijn, zoals binnen- en buitenruimtes, (prikkelarme) afzonderingskamers, zodat voor afzonderingen veel minder gebruik hoeft te worden gemaakt van isolatieruimtes.
  - Op dit moment wordt een nieuwe campus in Everberg gebouwd, waarbij het leefgroepgebouw begin volgend jaar klaar moet zijn. Ook in andere campussen (o.m. in Beernem en in Mol) zijn de volgende jaren structurele verbouwings- en verbeteringswerken voorzien. Een meerjarenplanning ligt op tafel.

- **Isolaties (afzonderingen):**
  - We bevestigen het al gehanteerde principe: enkel als de veiligheid van de jongere zelf, andere jongeren of de begeleiders in het gedrang komt, gaan we over tot afzondering of isolatie, altijd zo kort als mogelijk en steeds na multidisciplinair overleg.
  - Aan fixatie doen we niet.
  - We zien nog verbetermarge en zijn we bezig om bij te sturen, methodieken in te zetten om crisissen te voorkomen en meer alternatieven bij een daadwerkelijke crisissituatie uit te werken. Dit hangt ook samen met de hoger beschreven infrastructurele ingrepen.

- **Onderwijs:**
  - We scharen ons achter de aanbeveling om een breder onderwijsaanbod op de campussen zelf te organiseren.
  - Samen met Onderwijs onderzoeken we de mogelijkheden om de kwaliteit van ons onderwijs te optimaliseren
  - Schoolachterstand wordt zoveel als mogelijk vermeden

- **Sociale media:**
  - Contacten met de buitenwereld zijn een zorg met een balans tussen nood aan geslotenheid/monitoring/weg uit bepaalde milieus en anderzijds nood aan verbinding en netwerken. We werken in dat kader alternatieven uit.

Andere aanbevelingen

Het kinderrechtencommissariaat doet ook aanbevelingen die ruimer gaan dan enkel de werking van de gemeenschapsinstellingen. We gaan hier nog even in op enkele ervan.

- We scharen ons achter de aanbeveling dat er voldoende vervolghulp beschikbaar moet zijn na een gesloten traject. Private partners en consultants zetten zich nu al sterk in om trajecten te ontwikkelen waarbij de minderjarige en zijn netwerk intensief betrokken worden door in te zetten op de implementatie van innovatieve methodieken als NPT, MST en Signs of Safety. De reeds ingezette inspanningen in deze regeerperiode moeten op dat vlak minstens aangehouden worden. De jeugdhulp moet op veel fronten blijvend versterkt worden. Trajecten met
- Er zijn de voorbije maanden zo'n 40 extra consultants bij de sociale dienst jeugdrechtbank en de ondersteuningscentra jeugdzorg aangeworven. Dit komt voor een stuk al tegemoet aan de opmerking over de bereikbaarheid van consultants. De werklast blijft wel een te monitoren gegeven in de komende jaren.
- We herbevestigen de intentie om het Vlaams detentiecentrum in Tongeren te verlaten. Het is geen geschikte locatie om jongeren op te vangen. We zijn in gesprek met federale partners om alternatieven uit te werken voor de beperkte groep van uithanden gegeven jongeren.

Waarom jeugdhulp?

Samen kansen creëren; dat is het verhaal van de jeugdhulp in Vlaanderen. We geven kinderen, jongeren en gezinnen een duwtje in de rug, zodat ze snel zelf verder kunnen. Ofwel bieden we, indien nodig, langdurige ondersteuning aan; op maat en met respect voor de keuzes van jongeren en hun ouders. We versterken op een positieve manier hun eigen krachten. Zo kan iedereen bij de start van zijn of haar leven volwaardig deelnemen, waarbij de samenleving er zelf ook op vooruit gaat.

Hoe werkt jeugdhulp?

Jongeren en hun ouders kunnen [rechtstreeks aankloppen bij tal van diensten](#) voor begeleiding en advies. Wie nood heeft aan meer [intensieve](#) ondersteuning, kan aangemeld worden bij [de toegangspoort](#) die de geschikte hulp toewijst. Bij [verontrusting](#) wordt gepast opgetreden en bij een onverwachte [crisis](#) staat een netwerk van diensten klaar. Als de hulpverlening moeilijk verloopt, kunnen [overleg](#) en [bemiddeling](#) een uitweg bieden.

Wie zijn we?

De Vlaamse jeugdhulp verbindt delen van 6 administraties uit het welzijns- en onderwijslandschap, en geeft ruimte aan tal van partners binnen een breed netwerk van professionals. Jongeren en hun ouders maken structureel deel uit van het beleid. Jeugdhulp bereikt elk jaar een paar honderdduizend kinderen en jongeren in Vlaanderen. Meer info: [www.jongerenwelzijn.be](#), [www.vaph.be](#), [www.kindengezin.be](#), [www.departementwvg.be](#), [www.zorgengezondheid.be](#), [onderwijs en vorming](#).

ENKEL VOOR DE PERS

Perscontact: Peter Jan Bogaert, woordvoerder Jongerenwelzijn

T. 0476 41 00 46

E. peterjan.bogaert@jongerenwelzijn.be

Twitter: [@PJBogaert](#)
